לא היה אדם שקראו אדון. וא"ת והא כתיב "ברוך ה' אלהי שם" (נרא"ש פ"ו) וי"ל דהתם איכא בא"ל דל"ת שהוא לשון אדנות. וא"ת אמאי לא מייתי קרא "אדני (אלהים) מה תתן לי" (שם ב') שהוא כתוב קודם. וי"ל שהפרשיות לא נאמרו כסדר ואין מוקדם ומאוחר בתורה וזה הפסוק דבין הבתריים היה קודם לכן. וכן נ"ל ע"כ שהרי אברהם היה בן שבעים שנה בברית בין הבתרים. "ואחר הדברים האלה" (שם) נאמר אחר מלחמת המלכים כדפירש רש"י בפירוש חומש ובמלחמת המלכים היה בן ע"ג שנים שהרי כל הימים של סדום כ"ב שנים כדאמרי' בפ"ק דשבת (דף יח.) לא מהם י"ב שנים שעבדו את כדרלעומר וי"ג שנים של מרידה ובשלר מישובה כ"ו שנים שהיתה בשלוה ובהפיכתה היה אברהם בן ע"ט שנה שהרי היתה ההפיכה שנה אחת קודם שטולל יצחק, לא מהם עשה ועשרים שנה למפרע של שלוה נמצא שבן ע"ג שנה היה במלחמת המלכים. אם כן היאך פרשת בין הבתרים קודם לפרשת אחר הדברים שלא שנים ואותה פרשה מסיימת "ויחשבה לו לצדקה" ולכך הביא אותו פסוק דבמה אדע שהוא מוקדם. ומזה מיישב רשב"ם דבמקום אחד משמע שהיה לילה דכתיב ופספר הכוכבים (בראשית ט"ו) ובתר הכי כתיב "ויהי השמש לבוא" משמע שהוא יום. אלא ודאי ש"מ דשני פרשיות הם ולא בבת אחת נאמרו ואין מוקדם ומאוחר בתורה:

(ה) גמ' שבא אברהם אבינו וקראו: (ב) שם אף כאן דוד כיון: (ג) רש"י ד"ה ואומר וכו' היום ואי אפשר:

גליון הש"ס

גמ' אפ"ה לא אקנא ביה כו'. עב"ב קבא ע"א ובכרש"א בת"א: שם אלא שמות. עי' שם קמג ע"ב תוד"ה שהיו: שם קינה לדוד מיבעי ליה. עיין בזוק"ק פרשה ויצא ד"ה וילא והנה כאבר בשדה. דמשני דתשיב דוד דקונ"ש סליק ליה מובוי להכוא עלמא. כיון דתמא דהכא בהאי עלמא בעי למיגבי מיניה תדי הו דתמא כו': שם הא בלדיק גמור כו'. עי' זוה"ק ר"פ פינחס: שם שעה מבתקא לו שאני כו'. מג"א ס"ס קכ"ו: שם גדולה שמושה כו'. עי' תוס' כתובות י"ז ע"א ד"ה מבעלין:

מבנה
מימרות של ר' יוחנן משום רשב"י

"מיום שברא הקב"ה את העולם לא היה אדם...

נושא
אברהם אבינו = הראשון שקרא לקב"ה בשם אדון

נושא
לאה היתה הראשונה שהודתה לקב"ה

נושא/מבנה
ראובן / רות משמעותם של שמות אלו

נושא/מבנה
ב' לימודים המבוססים על הפסוק "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו"
• קושי של תרבות רעה בתוך ביתו של אדם
• למה כתוב מזמור ולא קינא

נושא
• מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה
• למי מותר ומתי

מבנה
(מעקב) קושיות
תשובות

נושא
• הקובע מקום לתפילתו אויביו נופלים תחתיו
• גדולה שימושה של תורה יותר מלימודה

תורה אור

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי מיום שברא הקב"ה את העולם לא היה אדם שקראו להקב"ה אדון עד שבא אברהם (ה) וקראו אדון שנאמר °ויאמר אדני (אלהים) במה אדע כי אירשנה". אמר רב אף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם שנא' °ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני" למענך מבעי ליה אלא למען אברהם שקראך אדון: ואא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי מנין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו שנאמר °פני ילכו והנחתי לך":

ואמר ר"י משום ר"ש בן יוחי מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו שנאמר °הפעם אודה את ה'": "ראובן" א"ר אלעזר אמרה לאה ראו מה בין בני לבן חמי דאילו בן חמי אע"ג דמדעתיה זבניה לבכירותיה דכתיב °וימכר את בכרתו ליעקב" חזו מה כתיב ביה °וישטם עשו את יעקב" וכתיב °ויאמר הבי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים וגו' "ואילו בני אע"ג דעל כרחיה שקליה יוסף לבכירותיה מניה דכתיב °ובחללו יצועי אביו נתנה בכורתו לבני יוסף" °אפי' הבי לא אקנא ביה דכתיב °וישמע ראובן ויצילהו מידם": "רות" *מאי רות? דור שריותו להקב"ה בשירות ותשבחות, מנא לן דשמא גרים? אמר רבי *אליעזר דאמר קרא °לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ" אל תקרי שמות °אלא שמות: ואא"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג שנאמר °מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו" וכתיב °בתריה "ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי" ואילו גבי מלחמת גוג ומגוג כתיב °למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק" ואילו "מה רבו צרי" לא כתיב; "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו" °קינה לדוד מיבעי ליה? אמר ר' שמעון בן *אבישלום משל למה הדבר דומה לאדם שיצא עליו שטר חוב, קודם שפרעו היה עצב, לאחר שפרעו שמח אף כן דוד כיון שאמר לו הקב"ה °הנני מקים עליך רעה מביתך" היה עצב אמר שמא עבד או ממזר הוא דלא חיים עלי, כיון דחזא דאבשלום הוא שמח, משום הכי אמר "מזמור": *ואא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה שנאמר °עזובי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בם" תניא נמי הכי *רבי דוסתאי בר' מתון אומר מותר להתגרות ברשעים בעוה"ז שנא' עזובי תורה יהללו רשע וגו' ואם לחשך אדם לומר והא כתיב °אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה" אמור לו מי שלבו נוקפו אומר כן אלא "אל תתחר במרעים"=להיות כמרעים "אל תקנא בעושי עולה"=להיות כעושי עולה ואומר °אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום" אני והאמר ר' יצחק אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו שנאמר °יחילו דרכיו בכל עת" ולא עוד אלא שזוכה בדין שנאמר °מרום משפטיך מנגדו" ולא עוד אלא שרואה בצריו שנאמר °כל צורריו יפיח בהם" לא קשיא הא במילי דידיה הא במילי דשמיא ואבעיתא אימא הא והא במילי דשמיא ולא קשיא הא ברשע שהשעה משחקת לו הא ברשע שאין השעה משחקת לו ואב"א הא והא ברשע שהשעה משחקת לו ולא קשיא °הא בצדיק גמור הא בצדיק שאינו גמור" *דאמר רב הונא מאי דכתיב °למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו" וכי רשע בולע צדיק? והא כתיב °ה' לא יעזבנו בידו וכתיב °לא יאונה לצדיק כל און" אלא "צדיק ממנו" בולע, צדיק גמור אינו בולע) ואב"א *שעה משחקת לו שאני: ואא"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי °כל הקובע מקום *לתפלתו אויביו נופלים תחתיו שנאמר °ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה" רב הונא רמי כתיב לענותו וכתיב *לכלותו: בתחלה לענותו, ולבסוף לכלותו: ואא"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי °גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה שנא' °פה אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו" למד לא נאמר אלא "יצק" מלמד שגדולה שמושה יותר מלמודה: א"ל רבי יצחק לרב נחמן מ"ט לא אתי מר לבי כנישתא לצלויי? אמר ליה לא יכילנא. א"ל לכנפי למר עשרה וליצלי? אמר ליה טריחא לי מלתא, ולימא ליה מר לשלוחא דצבורא בעידנא דמצלי צבורא ליתי ולודעיה למר, א"ל מאי כולי האי? א"ל דאמר ר' יוחנן משום ר"ש בן יוחי

מאי

אדני אלהים. כתוב בתל"ק דל"ת: **הפעם אודה את ה'.** לפי שרלתה ברוח הקדש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים כיון שילדה בן רביעי סולדת על חלקה שעלה יותר מן התשבון המגיע לה: **ראו מה בין בני לבן חמי.** על שם הטעתיד קרלה שמו כדלתמרינן לקמן שמא גרים: **רות.** המולביה מלוס לחיירי בפירושי השמות נקט לה: **למה רגשו גוים.** מה תועלת לסם אלמא דבר קל הוא בעינינו: **מי שלבו נוקפו.** הירא מעבירות שבידו: **אומר כן.** מפרש "אל תתחר במרעים" אל תתקוטט, והוא איכו כן, אלא אל תתחר במרעים *להתגרות במעשיהם אומר אעשה כן גם אני: **ואומר אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום.** (ג) אל תאמר אומר אל תתקוטט עם רשעים כי אם בירלת ה', ירלי ה' אלא על כרחך אל יקנא לבך"=שבעת לבך: **יחילו.** יגליחו. ותבירו על כן לא יחיל טובו (איוב כ): **מרום משפטיך מנגדו.** מסולקין דיניך ברחוק הימנו: **יפיח בהם.** בנפיחתו הוא דוחה אותם כקש: **שמתי מקום".** סיפיה דקרא= "ולא יוסיפו בני עולה לענותו": **כאשר בראשונה.** בדברי הימים (ח יז): **כאחלה.** כשנבנה הבית נבנה על מנת שלא לענות עוד אויבים לישראל: **ולכשוף.** כשהתעלו נגזר עליהם ענוי והפלתם מגיעה עליהם מן הכלליון: **לא יכילנא.** תס כחי:

עת

ס"ל להתאוות

עי' בפרש"י שבע"ש

	גיל אברהם	אנוש	פסוק
70	ברית בין הבתרים	בראשית טו: ז-כא
73	בשורה שילוד	טו: א-ו
	(אין מוקדם ומאוחר בתורה)	
75 שנה		
86	הפיכת סדום	
100	לידת יצחק	

ב"ב יד: ע"ש

ל"ל אלעזר

עו

שם ג

שם כ

שמואל ב יב

ילה ו ב

מגלי כח

מס' ד"ל רבה פרק ב

מגלי כג

תהלים י

מגלי כג

תהלים ז

*סוגריים לשם דילוג כדי לקרב גישה הרביעית להא דלפניו. בתוך הסוגריים הגמ' מבססת תשובה השלישית

בע"ז [ובכרש"ל] ועיין בילקוט תהלים יו"ד רמז תרמ"ט

תהלים ג

[עי' תוס' יומא לח ב ותוספות כתובות קד ב ס"ה שני]

ד"ל אמר סתם ברא דדהחים על אבא

תהלים לז

תהלים יז

שם ה

מגלי יב

**עי' לעיל ז:

ל"ל לתורתו

שמואל ב ז

כס' שבידינו כתיב לבלותו מלכים ב ג

תהלים ג

תהלים ז

מגלי כ

מגלי כ

מגלי כ